

اثر معنوی حج در جهان مادی گرای امروز/ اسرار عرفانی قربانی کردن در حج

یک عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه حج در درجه اول نقش بزرگی به لحاظ عرفانی دارد ...

یک عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه حج در درجه اول نقش بزرگی به لحاظ عرفانی دارد که می تواند انسان را از وابستگی های شدید نفسانی و مادی برهاند، گفت: این روح معنوی به جامعه اسلامی رنگ معنوی خاصی می دهد و زمینه ارتباط وسیع بین الملل اسلامی را فراهم می کند که در آن، منیت ها و خودبینی ها رنگ باخته و توحید ناب بر آن حاکم می شود. حجت الاسلام والمسلمین حمیدرضا شاکرین، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد ابعاد عرفانی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی حج گفت: در درجه اول، حج نقش بزرگی به لحاظ عرفانی دارد که می تواند انسان را از بند خودیت، خودبینی، تعلقات و وابستگی های شدید نفسانی و مادی دنیایی برهاند.

وی افزود: این امر عبادی و عرفانی در حضور جمعی در برنامه عبادی با برنامه ریزی ها و نظام خاصی صورت می گیرد که تأثیراتی را در ابعاد دیگر حیات امت اسلامی به یادگار می گذارد.

شاکرین در ادامه سخنانش اظهار داشت: اولاً این اجتماع عظیم در برنامه منظم مسلمانان جهان نوعی پیوند بسیار عمیق معنوی و علقه روحی زیر چتر توحید ناب فراهم می آورد که نمونه آن را در هیچ یک از برنامه ها و تجمعاتی که انسانها در امور مختلف دارد، نمی توان دید.

این محقق و استاد دانشگاه با بیان اینکه مسأله قربانی که یکی از مهمترین اعمال و مناسک حج است، اظهار داشت: روایات و اسرار عرفانی زیادی در این ارتباط نوشته شده و از بزرگان نقل شده است. نکته اساسی که در بحث قربانی کردن وجود دارد این است که با قربانی کردن انسان می خواهد به چه هدفی برسد؟ بعد ظاهری دارد و آن این است که حیوانی ذبح می شود و از گوشت آن فقرا و نیازمندان بهره ببرند. این یک سطح روئین قضیه است، اما لب قضیه این است که در آن چیزی که هم معروف است و در بعضی از روایات وجود دارد، سر بردن هوای نفس است.

وی بیان کرد: از جمله آن چیزی که منسوب به امام سجاد(ع) است این است که در قضیه 171#&#171شلی« سؤال می کنند آیا وقتی به قربانگاه رفتی آیا نیت کردی که هوای نفس خودت و حنجره هوا را ذبح کنی؟ این نشان می دهد که در ادبیات دینی و بعد عرفانی این مسأله، این است در واقع این نمادی است که انسان هوای نفسانی خود را ذبح کند و سر ببرد، چون بزرگترین مشکلی که انسان در این دنیا دارد اسارت هواهای نفسانی است.

وی با تأکید بر اینکه تمام مشکلات بشریت هم از همین جا ناشی می شود، گفت: اگر می بینیم که در دنیای کنونی این همه جنگها، جنایتها و خونریزی هاست از همین امر مایه می گیرد. زمانی گفتند علم و دانش می آید و دنیا را بهشت برین می کند ولی سلاحهای مخرب مرگباری ساخته شد که دنیا را به آتش کشید و هم امیدهایی که مربوط به علم و ... بود را بر باد داد. همه به خاطر این است که علم ابزار قدرتی در دست انسانی شده که اسیر نفس اماره است و این نفس اماره است که بر وجود انسانها حاکمیت دارد. علم و دانش در جهت خیانت به انسان استخدام می شود. زمانی انسان می تواند دنیا را بهشت برین بکند که بتواند هواس نفس اش را قربانی کند.

وی در ادامه سخنانش تصریح کرد: مولوی تعبیری دارد که می گوید: ای شهبان کشتیم ما خصم برون/مانده خصم جان بتر اندرون برون* کشتن ای کار عقل و هوش نیست/ شیر باطن سخره خرگوش نیست* قوتی خواهم ز حق دریا شکاف/ تا به ناخن برکنم این کوه قاف.

شاکرین با اشاره به اینکه برکندن کوه قاف هوای نفس قوت بالایی می خواهد و قربانی کردن گامی به سوی این قضیه است، اظهار داشت: هر کسی که در این جهت حرکت کند با قربانی کردن یکی از رشته های تعلقی که او را اسیر کرده در از خودش جدا می کند. تعلق به مال و منال و تعلقات دنیوی در انسان خیلی قوی است. قربانی کردن برای این است که انسان بتواند این تعلقات را از بین ببرد و گامی است در مسیر خودسازی.

این محقق و استاد دانشگاه در ادامه سخنانش اظهار داشت: این روح معنوی، فکری و عرفانی که حاکم بر این تجمع است به جامعه اسلامی رنگ معنوی خاصی می دهد و زمینه یک ارتباط وسیع بین الملل اسلامی را فراهم می کند که در آن، منیت ها و خودبینی ها رنگ باخته و توحید ناب بر آن حاکم می شود. هدف واحد و یگانه توحیدی در آن حاکم شود و زمینه همبستگی در مسیر تکاملی انسان را بین همه جهان اسلام پدید آورد.

وی تصریح کرد: زمانی که چنین مبنا و پایه ای ایجاد شد، طبیعی است که در ابعاد مختلف به لحاظ فرهنگی می تواند نقشهای زیادی داشته باشد. همچنین به لحاظ سیاسی می تواند نقشهای زیادی داشته باشد یعنی کنگره عظیمی است که می تواند مسلمین را به هم بپیوندد. در مورد سرنوشت و جوامع با همدیگر بیندیشند و فکرو برنامه ریزی کنند و آن چیزی که بر زندگی خودشان حاکم می کنند خدا، امر خدا و ولایت الهی و گسستن و بریدن از همه بتهای قدرت، ثروت، علم و تکنولوژی و آن چیزهایی است که امروزه برای بشر مدرن بت شده است. بشر باید از همه اینها بریده و نظام زندگی، سیاسی، اجتماعی مثبتی را زیر چتر توحید و ولایت الهی محکم کند.

وی با اشاره به اینکه نقش اقتصادی حج هم در همین راستا قابل تعریف است، گفت: و تمام ابعادی که می تواند حج به زندگی امت اسلام رنگ بزند و جوانب مختلف حیات این امت را شکل دهد همه را در یک نگاه توحیدی سامان ببخشید. منتها باید گفت متأسفانه ما با حج حقیقی و آنچه که بتواند این ابعاد را به نحو احسن در زندگی ما پیاده کند فاصله داریم. اگرچه در همین سطح در حد خودش بی نقش نیست.

وی در پایان سخنانش تأکید کرد: یکی از ارزشها و ابعاد انقلاب اسلامی همین بود که توانست این نقش را در مسأله حج پررنگ کند و این را در امور مسلمانان جهان به صورت جدی دنبال کند و برنامه هایی هم که تحت عنوان برائت از مشرکین و امثال ذلک در حج می بینید، برخلاف عقیده برخی ها هیچ افزوده ای بر حج نیست، بلکه گوشه ای از ابعاد و اسرار حج را نمایان کردن است.